

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 73 hallituksen esityksen johdosta laiksi leimaverolain muuttamisesta

Eduskunta on 13 päivänä marraskuuta 1990 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 243 laiksi leimaverolain muuttamisesta.

Valiokunta on käsitellyt tämän esityksen yhteydessä eduskunnan valiokuntaan 21 päivänä syyskuuta 1990 valmistelevasti käsiteltäväksi lähettämän ed. Seppäsen ym. lakialoitteen n:o 52 laiksi leimaverolain 55 ja 61 §:n muuttamisesta sekä 2 päivänä lokakuuta 1990 valiokuntaan lähettämät ed. Zyskoviczin ym. lakialoitteen n:o 62 laiksi leimaverolain muuttamisesta ja ed. Jaakonsaaren ym. lakialoitteen n:o 68 laiksi leimaverolain muuttamisesta sekä 20 päivänä marraskuuta 1990 lähettämän ed. Juhantalon ym. lakialoitteen n:o 124 laiksi leimaverolain 32 ja 55 §:n muuttamisesta.

Leimaverolain mukaan kiinteistön omistusoikeuden luovutuskirja on lainhuutoa haettaessa varustettava veron määrää vastaavilla leimamerkeillä. Leimavero vaihtelee neljästä prosentista kuuteen prosenttiin omaisuuden arvosta. Arvopaperin myynnistä ja vaihdosta on suoritettava leimaveroa, jonka määrä on 1,6 prosenttia kauppahinnasta tai vaihtoarvosta. Arvopaperina pidetään muun muassa osakkeita. Leimaverotuksen uudistamista koskeissa selvityksissä ei ole ehdotettu omaan asuntoon sovellettavaksi eri verokantaa kuin muuhun omaisuuteen.

Hallitus ehdottaa, että ensiasunnon hankkijoiden asemaa parannettaisiin eräin leimaverotusta koskevin uudistuksin. Hallituksen esityksessä ehdotetaan ensiasunnon hankkija vapautettavaksi kiinteistöstä ja kaupungissa olevasta vuokratontista rakennuksineen suoritettavasta leimaverosta sekä asunto-osakkeiden ja -osuuksien siirtoleimaverosta. Vapautus myönnettäisiin, jos kysymyksessä on 18 vuotta mutta ei 40 vuotta täyttäneen ensimmäisenä omana asuntona käytettäväksi tarkoitettu kiinteistö, vuokratontti rakennuksineen tai asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet tai osuu-

det. Rakentamattoman tontin ostajalle palautettaisiin leimavero hakemuksesta rakennuksen valmistumisen ja käyttöönoton jälkeen. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1991 alusta. Huojennus myönnettäisiin kuitenkin takautuvasti 1 päivänä marraskuuta 1990 tai sen jälkeen hankitusta ensiasunnosta. Tällöin asianomainen lääninverovirasto hakemuksesta palauttaisi jo suoritettua leimaveron.

Vuosina 1990—1995 katsottaisiin leimavero vapauden edellytysten täyttyvän, jos luovutuksen saajalla ei omaisuuden hankintavuonna tai viitenä sitä edeltäneenä vuonna ole ollut omistuksessaan vähintään puolta asuinrakennuksesta tai asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavista osakkeista tai osuuksista. Vuodesta 1996 alkaen katsottaisiin edellytysten täyttyvän, jos luovutuksen saajalla ei vuoden 1989 jälkeen ole ollut omistuksessaan vähintään puolta asuinrakennuksesta tai asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavista osakkeista tai osuuksista.

Lakialoitteeseen n:o 52 sisältyvän lakiehdotuksen mukaan korotettaisiin eräiden arvopapereiden siirtoleimaveroa. Samalla ehdotetaan yhdenmukaistettavaksi asuntokaupan leimaverotus osakeyhtiöiden ja kiinteistöjen osalta sekä vapautettavaksi omaan asumiseen käytetyn varsinaisen asunnon kauppa kokonaan leimaverosta.

Lakialoitteeseen n:o 62 sisältyvän lakiehdotuksen mukaan ei ensiasunnon hankkija olisi velvollinen suorittamaan leimaveroa.

Lakialoitteeseen n:o 68 sisältyvän lakiehdotuksen mukaan ensiasunnon leimaverosta luovutettaisiin siltä osin kuin hankintahinta ei ylitä 300 000 markkaa asuntoon muuttavaa perheenjäsentä kohti.

Lakialoitteeseen n:o 124 sisältyvän lakiehdotuksen mukaan perheen ensiasunto olisi leimaverosta vapaa.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarkoituksenmukaiseksi. Hallituksen esi-

tyksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Esityksen mukaan lääninverovirasto voisi maksuunpanna leimaveron, jos luovutuksensaaja on tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta antanut virheellisiä tietoja ja leimaveron on jäänyt suorittamatta mainitusta syystä. Maksuunpanosäännöksellä ei ole esitetyssä muodossaan käytännön sovellutusaluetta, jos edellytyksenä on sen näyttäminen, että luovutuksensaaja on toiminut tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta antaessaan virheellisiä tietoja. Mainitut edellytykset tulisi poistaa säännöksestä. Maksuunpano-oikeus tulisi siten olla, jos luovutuksensaaja on antanut virheellisiä tietoja ja mainitun seikan ja verottamatta jäämisen välillä on syy-yhteys. Maksuunpano-oikeus olisi tällöin myös muussa verolainsäädännössä säädettyjen periaatteiden mukainen. Luovutuksensaajan menettelyn tuottamuksellisuus otettaisiin huomioon veronkorotuksen

suuruutta harkittaessa. Valiokunta on muuttanut lakiehdotuksen 89 §:n edellä esitetyn mukaiseksi.

Voimaantulosäännöksen 3 momentin mukaan aikaisempi asunnon omistaminen selvitetään järjestelmän alkuvaiheessa vain huojennuksen voimaantuloa edeltävältä viideltä vuodelta. Säännöksen sanamuodon mukainen tulkinta saattaa kuitenkin johtaa siihen, että verovapauden edellytykset katsotaan kokonaisuudessaan täyttyneiksi, vaikka edellytyksistä täyttyy vain aikaisempaa omistusta koskeva edellytys. Tämän vuoksi säännöskohdan alkuosa on muutettu siten, että se koskee vain aikaisempaa omistusta.

Käsitlemiensä aloitteiden suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

L a k i

leimaverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain (662/43) 26 §, 92 §:n 4 momentti ja 98 a §,

sellaisina kuin ne ovat, 26 § 25 päivänä maaliskuuta 1955 annetussa laissa (135/55), 92 §:n 4 momentti 23 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa (1196/88) ja 98 a § 11 päivänä elokuuta 1978 annetussa laissa (620/78), ja

lisätään 30 §:n 1 momenttiin uusi 8 kohta, pykälään uusi 5 momentti, lakiin uusi 57 b §, siitä 15 päivänä elokuuta 1980 annetulla lailla (608/80) kumotun 89 §:n tilalle uusi 89 § ja uusi 97 c § seuraavasti:

26, 30 ja 57 b §

(Kuten hallituksen esityksessä)

89 §

Jos luovutuksesta 30 §:n 1 momentin 8 kohdassa ja 57 b §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa ei ole suoritettu leimaveron siitä syystä, että luovutuksensaaja on (*poist.*) antanut virheellisiä tietoja, lääninverovirasto maksuunpanee suorittamatta jääneen leimaveron veronlisäyksiin. Veronlisäystä on maksettava markka sadalta jokaiselta kalenterikuukaudelta siitä päivästä, jolloin vero olisi tullut viimeistään maksaa, eräpäivää edeltävän kuukauden loppuun. Maksamatta jäänyttä leimaveron, jos

luovutuksensaaja on tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta antanut virheellisiä tietoja, korotettava enintään 50 prosentilla. Korotukselle ei määrätä veronlisäystä.

92, 97 c ja 98 a §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Vuosina 1990—1995 katsotaan 30 §:n 1 momentin 8 kohdassa ja 5 momentissa ja 57 b §:ssä tarkoitettujen *aikaisempaa omistusta koskevien* edellytysten täyttyvän, jos luovu-

tuksensaajalla ei omaisuuden hankintavuonna tai viitenä sitä edeltäneenä vuonna ole ollut omistuksessaan vähintään puolta asuinrakennuksesta tai asuinhuoneistoston hallintaan oikeuttavista osakkeista tai osuuksista. Vuodesta 1996 alkaen katsotaan edellytysten täyttyvän,

jos luovutuksensaajalla ei vuoden 1989 jälkeen ole ollut omistuksessaan vähintään puolta asuinrakennuksesta tai asuinhuoneistoston hallintaan oikeuttavista osakkeista tai osuuksista. (4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 52, 62, 68 ja 124 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 1990

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mäki-Hakola, varapuheenjohtaja Luttinen, jäsenet Ahonen, Hokkanen, Kettunen, Kääriäinen, Laaksonen, Lahti-Nuuttila, Maijala, Malm

(osittain), Mattila, Ranta, Rusanen, Sasi (osittain), Savolainen ja Tenhiälä sekä varajäsenet Pekkarinen, Pohjanoksa, T. Roos ja Seppänen.

Vastalauseita

I

Mielestämme ei riitä, että leimavero poistetaan vain ns. ensiasunnoista ja niistäkin vain tietyin rajoituksin. Mielestämme leimavero pitäisi poistaa kaikista omaan asumiseen käytetyistä asunnoista ja sitä varten ehdotamme, että hyväksytään lakialoite n:o 52.

Mainitun lakialoitteen avulla voidaan myös rajoittaa kasinotaloustoimintoja panemalla pörssikaupat korkeammalle leimaverolle.

Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 1990

Esko Seppänen

Timo Laaksonen

II

Hallituksen esitys leimaverolain muuttamisesta siten, että 18—40-vuotiaiden ensiasunnon hankkijain leimavero poistetaan, on oikeasuuntainen toimenpide.

Samassa yhteydessä tulisi mielestämme ottaa pitempi askel asumisen leimaverotuksen kor-

jaamiseksi. Omakotiasuntokauppaa käsitellään nykyisessä laissa kuten mitä tahansa muuta kiinteistökauppaa, jossa leimaveron suuruus on 4—6 % kauppahinnasta.

Omakotiasunto on mielestämme nähtävä kuitenkin ihmisen perustarpeisiin kuuluvana

hyödykkeenä samalla tavalla kuin osakeasun-
tokin. Siksi ehdotammekin, että muusta kuin
ensiasunnosta omakotiasuntokaupan leimavero

on 1,6 %. Ehdotamme ed. Juhantalon laki-
aloitteen n:o 124 hyväksymistä.

Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 1990

Mauri Pekkarinen
Matti Maijala

Hannu Tenhiälä

Seppo Kääriäinen
Kalevi Mattila